

רוזה שושנה פינו

בת 85, באר שבע.

נולדה בשנת 1927 גרה בעיר יאש שברומניה ולמדה בבית ספר נוצרי. בעיר יאש היה הפוגרום המפורסם שבו נהרגו 13,000 היהודים ברכבת המוות. שלחו את אנשי העיירה למשטרה על מנת לקבל אישור שהייה בעיר וכל מי שהלך למשטרה לא חזר, זה היה ביום ראשון 29 ליוני 1941. בחצר אצלם היה משפחה שהיה לה בת שהתחתנה שבוע לפני שהודיעו להם ללכת למשטרה ובעלה הלך להירשם והוא לא חזר והיא גם כן הלכה למשטרה לחפש אותו ולא חזרה.

ב1963 הגיעה לישראל לא ידעה עברית, חתמה וקיבלה 750 מארק גרמני פיצויים שקיבלה היא ובעלה על כך שלבשו את הטלאי הצהוב. בהתחלה לא היה להם עבודה בארץ אך כעבור זמן מה מצאו עבודה, וכיום היא צריכה מטפלת שתעזור לה בבית והיא לא מקבלת משום גורם מכיוון שהיא מקבלת פנסיה.

בעיר יאש היה טוב ליהודים היו 60,000 יהודים בעיר ו50,000 נוצרים והיה להם כבוד. ברגע שנכנסו הנאצים הכול התהפך. אמה רוסיה וב1920 נסעה עם המשפחה שלה לפלשתינה ובדרך בטורקיה גנבו להם את כל הרכוש ואז הם חזרו לרומניה ושם היא הכירה את אבא שלה והם גם עלו לארץ ומתו פה בארץ, לאימה היה סרטן ולאבא שיתוק ולא קיבלו עזרה מהמדינה, הילדים טיפלו בהם.

היה לך משפחה שנספתה בשואה? האח הקטן של אימא שלה היה בצ'רנוביץ ושלחו אותו לטרנסמיסיה ומשם הוא לא חזר. האח הגדול של אימא שלה, אשתו ושתי בנותיו היו גרים 20 קילומטר מיאש ובאותו הלילה הרגו את כל היהודים בעיירה הזו, היא נמצאת בצד הגבול בין רומניה ורוסיה.

גב' רוזה פוניה הייתה בחצר עם 11 משפחות יהודים ביום 29 ליוני כאשר הגיע גבר ואמר מחר אל תצאו החוצה יהיה פוגרום לכל הגברים, וכל הגברים שהיו שם נכנסו למרתף והסתתרו בו למשך שבוע. הנאצים באמת הגיעו ועשו חיפושים בכל הבתים ושאלו את הנשים היכן הגברים? והן ענו להם שאין להן גברים. בעלה סבל רבות, תפסו אותו חיילים רומנים ושמו לו על הראש קופסאות שימורים עם שאריות אוכל וניסו לירות בקופסאות ועשו ממנו צחוק, למזלו הוא לא נפגע.

האם הפרידו אותך ממשפחתך? לא הפרידו אותה מהמשפחה הם היו כל הזמן יחד. את הקרובים שלה מרוסיה העבירו לאז'רבזן ואז שנגמרה המלחמה החזירו אותם לבית ברוסיה ולא היה להם מה לאכול וגם עבודה לא הייתה להם.

האם התמודדת עם רעב במהלך התקופה? לא התמודדו עם רעב, רק לא יכלו לאכול בשר בקר כי לא היה בשר כשר, רק עוף.

האם עברת השפלה מצד הנאצים? ההשפלה הגדולה היא שזרקו אותה ואת כל היהודים מבית הספר המקצועי ב1940, כשהיא הייתה בכיתה ו' וארגון היהודי בעיר פתח בשביל היהודים בית ספר. הארגון היהודי לא הסכים ללימודים של בנים ובנות יחד ולכן פתח בית ספר מקצועי אחר ללימוד סייעת רופא שיניים. בסופו של דבר היא לא סיימה את בית הספר היסודי ולא את בית הספר המקצועי. לאחר המלחמה הייתה אפשרות לסיים את הלימודים מכיתה ה' עד יב' והיא עשתה זאת וסיימה את הבגרות שלה ואף למדה במכללה הנהלת חשבונות.

ברומניה היה מזל כי ב1942 נתנו הוראה שהיהודים צריכים להתארגן כי למחרת מעבירים אותם לטרנסמיסיה, אך המלכה הלנה ברומניה הלכה לשגריר הגרמני ואמרה שכל היהודים יישארו ברומניה ולא יצאו ממנה וכך היה.

האם האמונה בקב"ה התערערה בתקופת השואה? אני לא דתיה רק מסורתית, בחגים הלכו לבית הכנסת ולקחה חופש מהעבודה כדי להיות בתפילות.

איך היה להתחיל את החיים מחדש בארץ? כשהיא הגיעה ארצה היא הגיעה ישר לעפולה והם גרו בצריפים, והישר מעפולה שלחו אותה ואת בעלה לאולפן בבאר שבע. בשנת 1964 ב-17 לפברואר הגיעו לבאר שבע. דודה שלה נתנה להם לאכול, ואז היא עבדה בסוכנות ובהרבה מקומות. גב' רוזה לא מרוצה משהותה בארץ ושאלת למה באנו לארץ ישראל, אומרת שיש פה רק מלחמות והיא לא מעוניינת לפחד מהרקטות ולסבול מאינתיפאדה שהערבים עושים היא רוצה שיהיה שקט. כשהיא הגיעה לארץ היתה תקופת המיתון ולא הייתה לה עבודה.

איך עלית ארצה? באמצעות אונייה או באמצעות מטוס? עלתה לארץ באוניה יוונית, היא לא זוכרת את שמה, אך היא כן זוכרת שהיא הייתה לא יציבה ולא היה להם טוב, נכנס הרבה רוח והיה להם קר והקיאו כל הזמן. סבתא שלה הייתה בסדר והאונייה לא השפיעה עליה כלל והיא רצתה לאכול ובעלה הביא לסבתא לאכול למרות שלא הרגיש טוב.

האם אי פעם חזרת לרומניה? כן, היא טסה לרומניה בשנת 1978 היא רצתה לראות את מה שהיא לא הספיקה לראות אף פעם. היא מאוד אוהבת את רומניה, את הנופים המדהימים והעיירות היפהפיות.

האם ביקרת במוזאונים של השואה? היא ביקרה ביד ושם לפני כ-20 שנה משום שהיא כבר איננה יוצאת מביתה כי היא לא מרגישה טוב. ביד ושם היא ראתה את כל העיירות שנהרגו היהודים, ואח של אימא שלה גם כתוב שם. כשהיא הייתה בטיוול בברלין היא הלכה לאתר מבקרים להנצחת היהודים והיא ראתה את המקום שבו חיקקו את החוק להרוג את כל היהודים בכל העולם. היה כתוב את כל המקומות שבהם נהרגו יהודים וכמה נהרגו, והראו להם מאיפה יצאו הרכבות וכמה יהודים נהרגו בכל רכבת.

מהו המסר שתרצי להעביר לדורות הבאים? המון צעירים נוסעים לקנדה ואמריקה אף על פי שיש אנטישמיות שם, אם לא יהיה שלום אין להם מה לעשות בארץ.

הדר פיניאן.